

2 QUARTOS
CADA
VIATJE.

2 QUARTOS
CADA
VIATJE.

LO PONTON.

PERIODICH MES CUHENT QUE UN VITCHO.

Redacció y Administració, Arch del Teatro, 21 y 23.

Una ullada á França.

II Y ÚLTIM.

Quant dintre Paris se proclamà la Repùblica, verdaderament era desastrós l' estat de la França. Tenia l' exèrcit imperial destruit ó presoner, y sols quedava l' unich resto d' ell à las ordres d' en Bazaine, qu' acabava d' acullirse á Metz. Com Napoleon sempre s' havia oposat á donar armas al poble, aquí 's trovà complertament sens forças organitzades per oposar á la marcha dels invassors. Sols un gran patriotisme podia suplir aquela falta, y en efecte, ell la suplí.

Los prussians, que mentres Napoleon fou amo de la França, no havian ensopagat ab cap oposició per part de las poblacions, començaren á trobarlas. Quatre ó cinc hulans havian bastat per entrar y declarar prussiana una població com Nancy que consta 58,000 habitants. Pochs días després una forta divisió ja no podia apoderarse de Chateaudun sino després d' un dia d' horrorosa lluya. Y aqueixos actes defensius se repetiren sens interrupció, y ells foren en gran part l' ajuda de Paris, sent que 'ls Prussians tardessin molt més á arribar á sas portas, y donant temps á sos defensors pera prepararse á rebels.

Y així al moment demostrà la França qu' era republicana y digne de serho.

Mestrestant los exèrcits alemanys avansaven sens tenir la França cap força per oposarlos, y arribaren devant Paris; més ja havian fet tart. Un més avans hi hagueren fet l' entrada qu' ells anunciavan, ó poch menos.

Pochs días després de posar lo siti, sortia en globo de la ciutat sitiada un ministre de la República qu' anava á dar vida als departaments per induhirlos á l' obra comú de la defensa. Y aqueix ministre contribuí en primer lloch á aixecar la França y feu fabricar armaments, y armá á tots los ciutadans que preferiren lo perill de la mort á la deshonra

de sa patria. Y començaren á formar-se exèrcits no molt numerosos, pero que ja oposavan formal resistència per tot bont trobaven l' enemich. Y en Paris s' organisavan al mateix temps altres exèrcits, y la situació de França començà ja á inspirar gran inquietut á sos enemichs.

Mès quant renaixia l' esperança en lo cor dels francesos, y quant ja tothom regoneixia que la França fora salvada, vingué la negre traïció d' un home á enpitjarar d' una manera desastrosa la defensa. La rendició del exèrcit de Bazaine ab la plassa de Metz.

Per justificar ó quan menos disculpar eixa capitulació ell alegà, sens faltar qui li apoyi, que tingué que sucumbir á la fatalitat per falta de queviures; pero 'pot acceptarse qu' un bon exèrcit, ben disciplinat y fort de mes de 100,000 homes, sens falta de voluntat, no puga obrir-se pas per entre un de 200,000 que té de guarnir lo bloqueig d' una ciutat d' algunes horas de circumferència? També se alegà que quant s' entregà era de tot punt impossible la sortida per no tenir cavalls per la caballeria y artilleria per bavérsels menjat. Pero acceptant aqueixa part, gtenia qu' esperar á que faltessin los queviures per obrir-se pas? Nò: perque així també haguera impossibilitat la defensa de la plassa al deixarla sense ó ab molt pochs queviures. Desde son aculliment, baix los forts de Metz, després de la batalla de Gravelotte, més de 50 días estigué tenint sa artilleria y caballeria intactes, y en los primers d'eixos días era quant devia obrir-se pas, deixant queviures á la ciutat hasta l' Mars, y no gastar sas forces fent infructuosas sortidas, en las quals sols empleava quant més una quinta ó quarta par de son exèrcit. Y no 's diga per refutar eixos arguments que d' escriure á donar batallas desde las redaccions es cosa fácil, perque sobre las opinions emitidas están també l' opinió d' il-lustrats generals, y entr' ells los mateixos Changarnier y Coffiniers, los quals havien ja proposat sortir á tota costa de la plassa, y si la sort de las

armas se presentés favorable als francesos, anar á Paris, si no 's presentés favorable entrar á Suissa, y si tan desgraciat se presentés caurer ab honra, pero salvant Metz. Y are acceptant la part mes desastrosa per las armas franceses; 'no era molt mes preferable y honrós combatre y capitular dos mesos avans forra 'l forts de Metz, 'l exèrcit sol de Bazaine, y deixar aixis queviures à dins per quatre ó cinc mesos mes, que la capitulació que 's portà á si pels últims d' octubre? Mes altres foren los motius que 'l detenian á Metz.

Caigut Napoleon, sentí dir que la Prussia reconeixeria per fer las paus sols al poder que dimanès del imperi, y com lo de Bazaine era l' únic qu' existia en França ab eixas condicions, s' apoderà d' ell l' ambició de ser lo qui firmés las paus, y de figurar com lo primer home de la nació, no faltant qui indicava que 's tractava de la restauració del imperi ab lo príncep Napoleon y la Regencia d' en Bazaine; per una part la salvació de la dinastía de son amo, y per l' altre sa ambició personal, fou lo que 'tingué tot aqueix temps ab eixa criminal inacció. ¡Sempre las ambicions dels malvats que s' arrastran al voltant dels tronos han estat fatals y desastrosas pels pobles!... Mes aprofitéus! ja se 'ns acaba!...

Profunda fou la impressió que á la França causà aqueix últim y funest fruit del imperi, pero refeta y posada sobre si luego, buscà 'l consol inspirant-se en son patriotisme, y poch temps després sortien ja grans exèrcits d' homes libres, à rentar ab la seva sanch las tacades que Napoleon havia posat á la bandera francesa. En Coulmiers los improvisats soldats feren lo que no havian pogut realisar encare tots los exèrcits imperials: alcansaren la victòria y recuperaren Orleans. Y allí, d' acort ab Paris, prengueren la ofensiva, y si 'ls exèrcits de la ciutat sitiada pogueren fer brillar sas armas ab victòrias com las del 30 de novembre, 2 y 4 de desembre, los ciutadans del exèrcit del Loire tingueren que retrocedir devant forças que á mes de la ventajé de la

organisació y disciplina de tot soldat vell, tenian la del número.

Sensible fou aquella retirada; mes no s'dueix per ella que la França no puga salvarse.

Lo rey de Prusia 'ns pinta aqueix exercit com dispersat y destruit, pero nosaltres lo veyem combatent continuament en columnas separadas, y un exèrcit destruit no combat dias y dias seguits. A més, tampech és la primera vegada que 'l rey de Prusia desfigura la veritat en favor seu tan com pot.

Los prusians, estenuats de fatiga per una lluita que no s'pensavan fos tan llarga, s'cansan ja de la guerra, perque ells no combaten per cap idea. Y en canvi, 'ls francesos reforsats cada dia per forces noves, y portant per divisa PATRIA Y LLIBERTAT UNIVERSALS, no tardaran en tornar a prendre l'ofensiva, y demostrarán al mon enter, siga 'l que vulga 'l resultat de la sort de las armas, que quant un poble no vol sucumbir, no hi ha poder humà que 'l trepitji impunement.

La Prussia lluita per dret de conquista, en profit tant sols de son amo; y la França lluita en defensa propia, per profit de tots los francesos. La Prussia lluita per aixampliar sas fronteras, y la França lluita tan sols per alcansar unas paus ab l'epigrafe que serví de lema al Govern de la defensa nacional: «Ni una polsada de nostre territori, ni una pedra de nostres fortalesas.»

La França, donchs, que lluita per la rahó natural y pél dret modern del Progrés, y que conta ab las simpatias de tot lo mon civilisat, no pot sucumbir, y no sucumbirà; pero si la fatalitat se posés contra la Lley natural y la Justicia, recordém-nos que també caigué Numancia, Sagunto y Girona, y que després de sa caiguda foren l'admiració de tot lo mon.

J. LLUNAS y P.

Ranxo.

En Figuerola en plé Congrés vā defensar à la Partida de la Porra.

Es tot lo que faltava veure.

Pero poiser ho ha fet a via de economia, ja que lo seguir causas als periodistas costa un dineral, paper sellat, advocats, jutje, fiscals, agutxil y després lo ranxo de la presó, lo del presiri, la pòlvora si se 'n fusella cap, etc. etc.

La Porra composta de uns trenlla pinxos à 14 rals diaris, es mes barateta.

Diu què a horas d'are en las Corts s'està discutint la suspensió de garantias individuals.

Mes val aixís.

Per ventura, apesar d'estar en estat normal, las tenjam?

Avall, avall... Per arribar à un puesto 's té de caminar... caminém donchs... que ja hi arribarem.

A la Llotja allá hont hi tenian las 4 cendras de D. Pascual Madoz, hi havia dos cartelons de forma ramboïda ab una P y una M cada un.

Nosaltres som enemichs de inicials, perque se 'l fa dir lo que 's vol, y casi may son verdader sentit.

Aixis molts van llegir en la P y en la M Peninsular Morta.

Altres, al veure una P y una M y una altra P y una altra M deyan quo alló volia dir: Pascual Mort Per Menjar.

Y aixis tothom hi deya la sèva; y potser ningú ho endevinava.

Lo dia de Nadal vā nevar d'alló mes.

Los pobres descamisats tremolaven de fret;

mentres los de la situació rosegavan los richs turrons del pressupost.

També sà 1870 anys tremolava Jesucrist en lo Portal de Bellem, mentres los progressistas d' aquells temps menjavan lo gall.

Pero 'l gall durà pochs dias, y una vegada acabat l'arrós, se moriren de migransa. No aixis lo cristianisme que sà 1870 anys que viu.

Diu que las empresas de ferro-carrils s'han posat en combinació á fi de fer una rebaixa en los preus de passatje, per anar à Cartagena lo dia del célebre desembarch.

Això se sembla à una corrida de toros.

Qui sab si las empresas han tingut lo presentiment de que alló també s'hi semblarà?

En Figuerola serà nombrat intendent de la Real Casa.

En Figuerola quan era ministre de Hisenda va arruinarla.

Abaixó ipobre real casa!

Me sembla à mi que aviat s'ensorrà.

Los fotògrafos que tants diners van perdrent lo retrato del nou rey, volian rescabalar-se trayent la fotografia del sol, lo dia del eclipse.

Pero pobre gent! Fins l'eclipse s'havia eclipsat!... Los nuvols van taparlo.

N'hi ha que diuhem que 'l nou rey, per la circumstancia d'haverse posat en camí lo dia de Ignocents, serà una segona edició del Rey Herodes.

Es de advertir que 'l tal Herodes matà als innocents à cops de mitja luna.

Aquí à Espanya, com que 'l número principal de innocents està en las filas progressistas, temém que no 'n suchsuhexi una de Sant Quinti.

Pobre gent! Bè 'm sembla que s'afegaran en la mar formada ab las sevases mateixas llàgrimas!

Ja tornan à prendre 's precaucions militars.

Los soldats dintre 'l quartel s'hi floreixen y es precis donarlos esbarjo!

Per això comprehendem lo zel de nostre general, l'aplaudim en nom dels soldats, molts dels quals creuen que à mès de la raccio de ranxo, se 'ls donara aviat un gotet d'ayguardent ab pòlvora.

Hém vist los dos primers números de un periódich que vol ser satírich titolat *La Bomba*.

Mig català y mig castellà, si barrajessin las paraules, parlaria la mateixa llengua que en Baldrich. Si à questa circumstancia hi anyadim la de atacar als federalys y als capellans, y la de haver sigut recomenat pél general als seus conegeuts y sobordinats, trobarem que millor que *La Bomba*, s'hauria de titolar *«Lo Bombo»*

A no ser que 's vulga indicar que *La Bomba* es de la naturalesa de las que 's van tirar à Gracia, això es, inofensiva y mal dirigida, no trobém justificat lo titol del nou confrare progressista.

Per lo demés 'lo nou periódich vol ser satírich tot sent de la situació, y aquella es l'única gracia que 'l hi trobém.

Es lo mateix que un mut que si pogués parlar, ho faria sols per burlarse dels que parlan... Ves aquí se 'l hi acut, després d'haver dinat com un rector, burlarse dels pobres que vulgas no vulgas han tingut que pagar lo gasto?

Això prova que 'ls redactors de *La Bomba* professan las doctrinas del filosop grech

Diògenes, que segons diuhem inventà 'l cinisme.

Lo somni.

I.

Dintre de un barco camina, de il-lussions porta 'l cap plé, l'estómach de richs menjars, de richs perfums lo cervell.

Al só de las canonades que dispara lo vaixell, se despedeix de son pare de sos fills y sa muller.

— Adeu, los diu, lo destí me crida ab sa veu potent; m' han fet heréu de una casa y era sols un fadri exterr.

Deixéu que vaja à buscarne lo que per sort m' es devé, corona per lo meu cap, per mas espalles mantell,

Cepstre per las mèvies mans, per nom, lo títol de rey, per servidor tot un poble, per viure un munt de diners.

So casat y haig de casarme, de casarme novament ab una senyora rica, rica y guapa per demés.

Encare que no l'hi vista, encar que no la coneix, m' han dat la fotografia y m' agrada d'alló mes.

Vint y vuit milions cada any, plena llibertat de rey....

Qui no s'hi deixará caure?...

Puch demana li res mes?...

Perdona, primera esposa per tú ho faig tot solzament, no estimaré als fills dels altres que estimo so's als fills teus.

Si l'hi faig una carícia, à n'á tu te'n faré tres; de los quartos que ella 'm dongui jo y tú sols ne'gosarém.

Adeu patria, adeu mos pares, tendre esposa, filets meus, d'aquí que 'ns torném à veure... fins favors... Adeu... Adeu...

II.

Lo rey es inviolable, també 'l papa infatible es, y no obstant dintre d'un barco papa y rey tenen mareig!...

III.

Lo mareig ne porta son, la son porta entorpiment, l'entorpiment du desvari, lo desvari à cops es cert.

Lo cert es que 'ls ulls aclarca y que 'l cap l'bi sembla un pes, que la cámara 's transforma en un quartó ab llit de rey.

Al voltant de una cornisa varis lemas hi llegeig: Llibertat, soberania, Espanya ab honra y demés.

Las parets del quartó brutas, una taula te tres peus, las cadiras mig trencadas y tres dits de pols al menys.

Lo sostre plé de goteras, cortinas fetas malbé, quadros pintats sols ab mangra, sens mollas los camapés.

Lo llit sense matalassos y una márfaga no mes

ab palla de blat de moro,
mes aviat pols que no ré.
Admirat contempla l' quarto
y mig tremolant de fret...
—Es aixó l' que 'm prometjan?—

ne murmura ab ronca veu.

—No, respon una veu trista,
mes que véu era un gomech;
no es aixó l' que 't prometian;
mes no 't podan dar res mes.

—Qui n'ets tú la que aixíx parlas?

—Sò la segona muller...
Contémplam!... Jo sò l' Espanya!...
l' Espanya ab honra jm' entens?...

Porto roba espallifada,
beguda la cara 'm yeus,
amoratats los m'us ulls,
los colzes aforsa trech...

Tinch mes miseria que deutes,
mes gana que no tú set,
y sols me constitueixen
un conjunt de ossos y pell.

—Encare ab mí vols casarte?...

—Per qué á abrasarme no vens.
—Tens por que l' trage no 't taqui
ab tacas que altres m' han fet?

Fuig, vesten, per suspirarne
me basto jo solzament...
Pera plorar mas desgracias
los ulls m' han deixat no mes!...

IV.

Espaverat lo cap alsas,
obra 'ls ulls se 'ls frega bés...
escolta pèl seu entorn
y sent un fondo gomech.

—Qué es aixó?—Senyor, l'hi diuhen,
soch un pobre mariner,
ploro per mos pobres pares
que se n' han anat al cel.

Ahi ab mon suor vivian,
avuy que 'ls falto joh Dèu mèu!...
han mort tots dos de miseria,
de casa sèva 'ls han tret.

No sabian com pagarne
las cargas á n' al govern,
los han pres nobles y robas
y la vida los han pres...

—Calla!.. Quan arribi á Espanya
á aixó posaré remey...

—Senyor!... Remey?... No n' hi
tota Espanya es lo mateix!...

V.

Lo barco endavant seguia
y cantava en Balaguer,
en tant que l' herge del quento
portava la ma al olatell,

Son ample front arrugava
y deya interiorment:
«Per llana á Espanya corria
y esquilit me 'n tornaré!...»

Mes ranxo.

Al nou rey se l' hi han fixat 28 milions de
rals cada any, ó sigan 79,452 ralets diaris.

—No es vritat que es baratet?
—Quantas familias de obrers, viuhen magnificament ab déu ralets diaris!...

Ab 79,452 rals diaris podrian mantenirse
7,945 familias, y encare quedarian 2 rals
diaris, que si me 'ls donesin á mi pèl traball
de fer aquest càcul, podria pendre café y co
pa cada dia.

—Si al nou rey li pagavan lo sou per minuts,
l' hi tocarian 55 rals cada minut, á la vora
de un ral per cada vegada que l' pèndol del
rellotje s' tric, trac.

Es dir que si hi hagués una màquina de

fer ralets de plata que traballés nit y dia, te
nint ja las pastas preparadas y no havent de
fer res mes que acunyarlos, no bastaria á tra
ballar prou pèl nou rey, puig una màquina de
acunyar mòndas, sols pot ferne 50 per mi
nut.

Y cuidado que ab los 28 milions de rals
que s' donan al nou rey, no s' hi contan las
gangas que acostuman á pujar mes que l'
ambició de certs homes públichs.

Poble, apren... y
caga tiò,
caga turró.

Demà es cap de any.

Any nou, vida nova, diu un adaji.
Avis als que menjan del pressupost y als
que s' moran de miseria.

—Qui sab si l' comensament del nou any,
serà també l' comensament de una nova
vida!...

L' auca de redolins de las costums de Bar
celona, diu «per cap d' any, neulas.»

Aixó passava en lo temps antich. Lo que es
are «per cap d' any, NEULATS.»

L' Audiencia està convertida en un verda
der quartel, l' Institut en un altre, l' Univers
itat en un altre, y diversos edificis públichs
en altres tants.

Aixó vol dir que la Justicia porta una es
pasa; y que l' ordenanza militar déu ser un
dels llibres mes estudials en las classes dels
establiments d' ensenyansa.

De mes de quatrecentas *marxes reals* que
s' van presentar al Certamen oficial, cap d'
ellas va mereixi premi.

Aixó es perque, per mes que 's dignés, lo
que volia premiarse no era la *marca* sino la
vinguda de un rey, y aquest fet es prou en si
pera evaporar l' inspiració del mateix Bel
lini.

Lo dia que 's tracti de la verdadera *mar
xa* del rey, serà un altra cosa ben diferent
per cert.

En Rivero ha caigut del ministeri.
Ja feya temps que 'u veyam venir.
S' havia enfilat tant alt que per forsa devia
redarri l' cap.

Are dirà al só de la sèva guitarra:
Aprendeix florez de mí
lo je vá de ayer à joy!...

En Sagasta s' asséu en la cadira del minis
teri de la Gobernació.

—Ay... ay... ayl...
—Pobres federalis...
—Pobre libertat!...
—Pobre Constitució!...

—Pobre paper blanch de las oficinas del
ministeri!... Quantas vegadas no 't veurás
foradat per la punxaguda ploma metàlica,
manejada per la frenètica ma del biliòs Sa
gasta!... Quantas vegades las sèvas circulars
llansaran topes de tinta sobre la tèva blancura!
—Quantas vegades en si recordarás ton
felis estat de drapot, mes humil que 'l de pa
per de ministeri; pero menos esposat á des
calabres!

Diu que 's desarmará la milícia de Madrid.
Jo crech que quan se desarmi als milicio
nos madrilenyos, s' armará lo que ells ne
diuhen *gorda* y nosaltres lo *cop*.

A lo menos tothom s' ho pensa y la tradi
ció assegura que tot desarme porta un nou
armament.

La majoria de las Corts ha demanat al go
bern que suspengués las garantías.

Y diu que la majoria representa la sobera
nia del poble, aixó es: son los diputats los
procuradors del *poble rey*.

Tothom sab que l' única dotació del poble
rey son los drets individuals.

La majoria renunciant a ells s'á lo mateix
que faria l' intendent del nou rey ó sou pro
curador, si renunciés als trenta milions que t'è
senyalats.

—Qué faria llavors l' Amadéu? Diria que
ell no está per cansons; que l' procurador farà
lo que voldrà dintre de casa sèva; pero que
no té facultats per fer res dintre de la sèva
pròpia, y 's faria donar los trenta milions si
's plau per forsa.

—Qué déu fer lo poble rey? Regoneixe l'
capitxo de sos governadors, ó ferse donar
també si 's plau per forsa la sèva dotació?

Respongui qui vulga, que jo no 'm vull
comprometre.

Diálechis senmanals.

—Has anat á Llotja á veure en Madoz?

—Ahi.

—Donchs me traurás d' un duple.

—Diga.

—Aquellos que davant la guardia d' honor
qui eran?

—Los veterans.

—Aixó es lo que m' han dit y jo no ho vull
creurer.

—Perqué?

—Perque n' hi he vist de molt joves.

—Bé, no vol dir res aquells son....

—Que?

—Veteranos joves.

—Lo dia de Nadal vaig llegir la Crònica, y
estavam duptant de si eran ó no als ignòcents.

—Y aixó?

—Porque no 'm podia persuadir de que fos
posat en serio un article que hi havia.

—De qui era?

—Era suserit per un tal Jaume Rafecas y
Bonastre.

—Ah si! El consecuente progresista è in
cansable esparterista.

—Lo rey nou va dir qu' era un soldat de
son país, es á dir un soldat italià.

—Bon negoci. May podrem sortir de ser
governats pèl sabre.

—Oy tal! ves que 'n farem d' un soldat
mes ab tants que n' hi ha.

—Lo favor gran per nosaltres fora qu' al
gu se 'ns 'n emportés la meylat ó quant me
nos tots los que tenen' lo fusell per gust.

—Sabs que va dir lo duch de Aosta al ba
ró de Benifayó?

—No.

—Li va dir, quant va saber que la creu
llorejada de S. Fernando era la mes honorifi
ca y que solament se concedeix per actes es
pecials de guerra y en judici contradictori,
que dignés al Regent en lo seu nom que sos
desitjos eran lograr una creu llorejada de S.
Fernando, al davant de l' exercit espanyol.

—Y ab qui vol combatre?

—Aixó no va dirho.

—Jo sos d' e'l si tenia ganas de possehir
aqueixa creu al ser rey, jo mateix me la dava
y laus Deo. Aquest medi te la ventatje de no
esposarse á rebre un pinyach.

—Que li ha vingut bù la professó d' avuy
á n' en Soler y Matas per ferse veure.

—Qui sap si durà la creu?

—Prou que ho veurém.

—Que hi vas?

—Si, noy si; cap al plà de Palacio falta gent; segons se desprèn del anuncí que hi ha als cantons farà un discurs.

—Els!

—Si ell, ¿que t' atmira?

—Y vols dir que 'n sabrà?

—Si vols saberho vesho à veure.

—Si, que hi anire.

—Té compte à riure.

—Molt serà que m' escapi.

Casi tots los periódichs ministerials de Madrid al ocupar-se del atentat comés contra l' general Prim en la nit del 27 del corrent, han calificat de *viles y traidores asesinos* als que l' han comés.

Estém completament d' acord; pero sens dupte ells ho estarán ab nosaltres, si 'ls dihém que tots los periódichs d' oposició calificaren ab iguals dictats als individuos de la Partida de la Porra.

Y ¿qué prova això? Qu' eran tan bárbaros aquets actes com l' últimament comés en la persona del general Prim.

Una cosa 'ns ha cridat l' atenció.

La Partida de la Porra vā matar á un pobre xicot que anava en un cotxe y ningú l' hi vā dir res. Vā invadir redaccions de periódichs y ningú l' hi vā dir res. Va assaltar lo Teatro de Calderon y ningú l' hi vā dir res. Va tirar cops de revolver á tres pacífichs ciutadans y ningú l' hi vā dir res.

Y are per haverse ferit al general Prim per personas desconegudas, los tribunals se ballugan, la policia traballa, s' ha agafat ja á tres personas y Espanya entera s' remou de cap á peus.

Tant-bé fan are 'ls Tribunals com mal van fer llavors de la Partida de la Porra; y això que dihém es tan vritat, com que es un verdader mito «l' Igualtat davant la llei.»

N' hi ha que diulen que l' general vol desembrassar los magatzéms que va omplir ab los darrers caraments de municions que l' hi van arribar pèl carril de Saragossa.

Això es doctrina pura de 'n Soler y Matas: *Limpieza, desinfección, serenidad.*

En Topete al cap de tres dies d' haver declarat que lo que es ell no volia figurar mes en política, ha admés la presidència del consell de ministres, la cartera d' Estat y la cartera de la Guerra.

¡Primé es la patria que la persona! diulen alguns admiradors del marinier de la Saragossa.

Pero jo que he buscat l' acceptació de la paraula *patria* en un diccionari constitucional que està confeccionant un meu amich, hi trobat la següent definició:

PATRIA. Ventre, panxa (*poitrine* en francés) dipòsit de turri.

Essent aixòs tenen rabiò los admiradors del heroi del Callao.

Primé es la PATRIA que tot!

En Rafecas y Bonastre, lo célebre escriptor que dues vegadas al auy divorceix á n' als lectors de la Crónica, diumenge passat se llihi com de costum. Si nosaltres fossem caixistas del periodich asti, no descompondriam mai l' article; vè lo dia de S. Baldomero jau! á la màquina; l' arraconan, s' acosta Nadal, l' espolsan y á la màquina altre vegada. Nosaltres llegim la Crónica únicament los días ja citats y son tants los anys qu' ho fem, que sens te-

nir molta memoria, l' article diriam de corruda. Tant es aixís que dissapte passat ja estavam nosaltres á punt de insertarlo en «lo Ponton» y de segur que paraula per paraula, sens mancarhi una coma, l' hauriam trovat igual ab lo que publicà l' órgano bi-anual del senyor Rafecas.

En Rivero ja dorm lo son dels justos, lo son de la tranquilitat. No s' espantan: parlén ministerialment. «De que li ha servit renegar de las seus antigüas creences? De segur que si don Anicet Mirambell, ex-republicà, hagués barruntat la seva caiguda, no s' hauria empenyat en nombrar-lo fill de la Provincia, en gracia á los especials serveys prestats durant la epidèmia.

Referent á n' això recordem unas quintillas inéditas d' una historia de la febre groga, que son las que van á continuació:

Quant lo cap era calent
va veni en Colau Rivero,
sentint com deya la gent:
qu' era sols un pestalero,
y no se que d' aigardent.

Va di: Això es fora demà;
jo se del mal los amagos;
y també ho endeviná,
que si fins llavors baixá,
d' aquell dia feu estragos.

Per mostrarli simpatias
li donaren gran convit,
y ab infusions d' un Mesías,
ben menjat, á n' als dos dies
se 'n nava cap á Madrid.

FRASES DE GENT D' IIUPA.

Perque un govern fassi lo que li dongui la gana, es inútil la tribuna.

Romero Robledo.

Si avuy vosaltres invoquén lo *Salus populi*, demà á la sèva manera, uns altres l' invocarán.

Topete.

Me 'n dich y no 'n vull cap, y menos lo vostre.

Eugení Rey.

Los cent norantaun votants del rey elegit son los únichs espanyols que 'l volan.

Olias.

Si voléu un rey democràtic popular, recorréu al plebiscit y qu' ell determini.

Villalba.

Lo rey qu' ha de venir no representa res mes qu' una solidaració del poder actual á fi de no interrompre la sèrie de inmoraltats y desacerts que ab dos anys han empobrit lo pais.

Romuald Lafuente.

Ja ho veyeu á quin extrem havém arribat. Lo Govern no pot pagarme cinch duros que ell ja te cobratis, ab item mes lo tantum senyalat.

Joseph Sempau.

Del nombrament de fill adoptiu de la província á ne 'n Rivero, potser me 'n lluhirà lapell.

Anicet Mirambell.

Qu' han fet en Rivero, en Corcuera y en Soler y Matas?... Voldria que se 'm digués, ja

que com á bareloní diu que 'ls hi dech agriment.

Agustí de Miró.

Un concejal progressista sempre ha de tenir un budell desocupat.

Camilo Fabra.

Ho tinch brut que 'l rey nou me dongui una creu. Gobernant los progressistas treballan tots mes net que jo.

Fructuós Canonje.

En Rivero avans era republicà y avuy es monárquich, just es que jo com á bon deixeble, pagui tribut al mestre.

Pallós.

Deixéms de lo que era, la qüestió e alguna cosa.

Camilo Puigoriol.

(Se continuarà.)

Telégramas.

MADRID.

Ay...ay...ay...ay...ay...ay...ay...ay...ay...ay!!!
La cosa s'embolica.

Diu que bi haurà un daltabaix.

La Revolució acabará mal.

Diu que vo...lan...de...sar...mar...á...la...mi...li...cia...¿M' entenen?....

Diu que vo...lan...sus...pen...dre...las...ga...ran...ti...a...s... Avuy fan dissapte á totas las presons.

BURDEOS.

Ja vindrán á ajudarvos. Aquella senyora s' interessa moltíssim per vosaltres.

Actualment està mol preocupada, y sempre parla de vosaltres.

A nosaltres nos diu que vol aumentar la família anyadintxi un poble de germans.

SPEZZIA.

Lo dinar donat á bordo de la *Numancia* vā ser lluhidisim.

Ell estava enlusiasmado ab aquells vins tan richs.

Se veu que hi es bastant aficionat, perque á cada punt té á n' als llabis «*Corpo di Bacol Per Bacol...*» y demés oracions dedicadas al inventor de la vinya.

CARTEGENA.

Han arribat més guardia civils y polissons.

Segons tolas las apariencies se tracta de agafar á algú...

Ay!... Déu fes que agafessin á n'ell.

Potser per ço han suspés las garantías.

SOLUCION Á LA XARADA DEL NÚMERO DARRER.

Encare que desentono

perque soch republicà,

lo tot tinch d'anomena

que 'm sembla á mi que es un *trono*.

Diversions públicas.

TEATRO REAL. — Ensaig de una gran tragedia, ahont s'estrenaran ametralladoras.... Ja veurán.

TEATRO NACIONAL. — Ensaig de comparsa, que pendrà part en la funció tràgica que 's prepara en lo *Teatro real*.

Imp. de Lluís Tasso, Arch del Teatre, n.º 21 y 23.